

KERK-KRANT

AUGUSTIJNENKERK EINDHOVEN

jaargang 1, nummer 7

2 juni 2013

DE GROENE ZONDAGEN

In de maand juni vieren we de 10^e t/m de 14^e zondag door het jaar.

In deze aflevering van de *Kerk-Krant* vindt u op pagina 4 en 5 een beschouwing van prof. Herwi Rikhof over een mysterieuze zin uit onze geloofsbelijdenis: *de nederdaling ter helle*.

Pagina 7 biedt u een foto-impressie van de conventsviering zoals deze sinds kort in onze kerk gebruikelijk is.

In onze serie vraaggesprekken had de redactie een ontmoeting met de koster-lector Anton Schutjes. Op de bladzijden 8 en 9 kunt u lezen waarom hij zich zo verbonden voelt met onze kerk.

Dolf van der Linden vertelt op pagina 10 over het aanstaande algemeen kapittel te Rome waar de augustijnen een nieuwe prior-generaal gaan kiezen die de opvolger gaat worden van de Amerikaan Robert Prevost.

Joost Koopmans vervolgt zijn serie *Op weg naar een levende liturgie* met een interessante beschouwing over gebaren en rituelen.

Op pagina 12 en 13 het tweede deel van onze rubriek *Ken uw Kerk* waarbij deze keer stilstaan bij het altaar van de H. Nicolaas van Tolentijn.

In de rubriek *Berichten uit de Wereldkerk* vertelt Jacinta Speijer over bijzondere uitspraken van de nieuwe paus. Uitspraken die u doorgaans niet terugvindt in de Nederlandse media. Zie hiervoor pagina 14 en 15.

Op de achterpagina berichten we over de belangrijkste bestuurs-aangelegenheden van onze kerk.

Inhoud

Colofon	Pagina 2
Liturgiekalender	Pagina 3
De nederdaling ter helle	Pagina 4
Conventsviering	Pagina 7
Vraaggesprek met koster-lector Anton Schutjes	Pagina 8
Berichten uit de augustijnse gemeenschap	Pagina 10
Op weg naar een levende liturgie	Pagina 11
Ken uw kerk	Pagina 12
Berichten uit de wereldkerk	Pagina 14
Bestuurszaken	Pagina 16

COLOFON

Doelstelling

De *Kerk-Krant* is een uitgave van de Augustijnenkerk Eindhoven. De *Kerk-Krant* is primair bedoeld als informatiemedium over alle activiteiten die er in en rond de kerk plaatsvinden. Daarnaast wil de *Kerk-Krant* fungeren als bindmiddel tussen kerk en gemeenschap enerzijds en tussen de leden van de gemeenschap onderling anderzijds.

De *Kerk-Krant* biedt een podium aan de leden van de gemeenschap en andere geïnteresseerden om te schrijven over onderwerpen die de Augustijnenkerk of de Kerk in het algemeen raken.

De *Kerk-Krant* verschijnt maandelijks, met uitzondering van de maand juli.

Redactie

Joost Koopmans
Jacinta Speijer
Dolf van der Linden
Frans Savelkouls

E-mailadres redactie

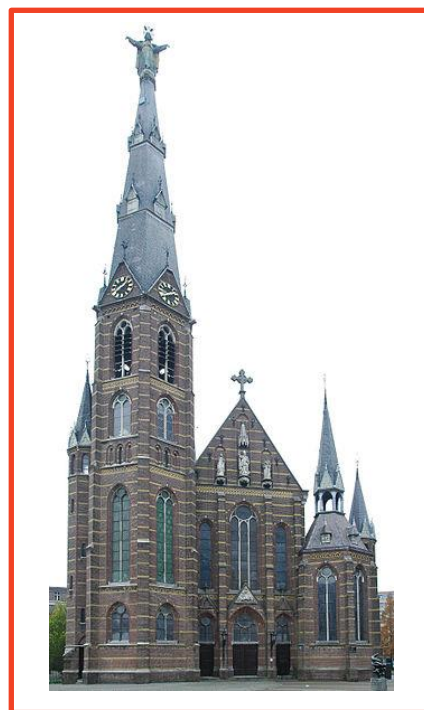
frans.ans.savelkouls@hetnet.nl

Web-site Augustijnenkerk

www.augustijnenkerk-eindhoven.nl

Adres Augustijnenkerk

Tramstraat 37
5611CR Eindhoven
Rector: pater Joost Koopmans OSA
Telefoon: 06-53362781

Bankrekening Augustijnenkerk

ING 108 57 90 ten name van *Augustijnenklooster Mariënhage Eindhoven*
onder vermelding *Paterskerk* of *Augustijnenkerk*

Elektronische toezending

Indien u prijsstelt op toezending van de *Kerk-Krant* per mail, dan gelieve u dit kenbaar te maken via het mailadres van de redactie.

*De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden teksten niet te plaatsen, in te korten of anderszins redactioneel te bewerken.
Het copyright berust bij de auteurs van de bijdragen.*

LITURGIEKALENDER JUNI 2013

Op weg in de geest van Jezus Christus

Op de groene zondagen (de zondagen in de groene zomertijd) ligt het accent liturgisch gezien op onze eigen zending en verantwoordelijkheid als christen

- **Vrijdag 7 juni: Feestdag van het Heilig Hart van Jezus, patroon van onze kerk. Eucharistieviering om 9.30 uur.**
Het heilig Hartbeeld boven op de toren van onze kerk met zijn uitgestrekte armen wil een beeld zijn van de Christus die ieder mens – zonder uitzondering- uitnodigt tot Hem te komen, barmhartig en warmhartig!
- **Zondag 9 juni 10.00 uur:** Voorganger: Piet Stikkelbroeck.
Thema: De jongeling van Naïn. Schriftlezing: Lucas 7, 11-17. Koor: Gregoriaans Koor.
- **Zondag 16 juni 10.00 uur:** Voorganger: Dolf van der Linden.
Thema: Ruimte voor vergeving. Schriftlezing: Lucas 7, 36-50.
Koor: Musica Sacra
- **Zondag 23 juni 10.00 uur:** Voorganger: Frans van der Mark.
Thema: Kruisdragers. Schriftlezing: Lucas 9, 18-24. Koor: Gregoriaans Koor.
- **Zondag 30 juni 10.00 uur:** Voorganger: Bob Bodaar. Thema: Geroepen om verder te gaan. Schriftlezing: Lucas 9, 51-62.
Samenzang.
- **Zondag 7 juli 10.00 uur:** Voorganger: Joost Koopmans. Thema: Met vertrouwen op weg. Schriftlezing: Lucas 10, 1-9. Samenzang.

- *Na de oproep om een talent in te zetten ten bate van onze geloofsgemeenschap heeft iemand zich aangemeld om voortaan de zondagese preekteksten 'website-klaar' te maken, zodat u ze nog eens kunt nalezen. Voor wie niet over deze mogelijkheid beschikt, liggen er teksten van de overweging achter in de kerk.*
- *In de vakantiemaanden juli en augustus zingen er geen koren. Dan is er dus alle ruimte voor samenzang o.l.v. een cantor.*
- *Op zondag 1 september openen we het nieuwe seizoen met een startzondag, die wordt voorbereid door de groep gemeenschapsopbouw. In het laatste nummer van deze krant vóór de vakantie hoort u daar alles over!*

DE NEDERDALING TER HELLE

In onze vorige aflevering van de Kerk-Krant was een ingezonden artikel opgenomen van pater Jacob Postma over de "Nederdaling ter Helle". In deze editie opnieuw een beschouwing over dit thema, nu door professor Herwi Rikhof, voormalig hoogleraar aan de theologische faculteit van de universiteit van Tilburg. Voor reactie of vragen over deze tekst kunt u terecht bij de schrijver via dit emailadres: herwirikhof@gmail.com

In de apostolische geloofsbelijdenis ('de twaalf artikelen van het geloof') staat tussen twee zinnnetjes die in alle korthed twee grote gebeurens van ons geloof verwoorden een zinnnetje dat iets vreemde verwoordt. Tussen 'die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven' en 'de derde dag verrezen uit de doden' belijden we van Jezus dat hij 'nedergedaald is ter helle'. Waarom staat dat zinnnetje daar? Wat betekent het? Wat belijden we wanneer we dat zeggen? Goede vragen temeer we van die twee grote gebeurens veel verhalen in de Heilige Schrift kunnen vinden, maar van die nederdaling ter helle niet. Het is stil tussen de graflegging op vrijdag en de ontdekking van het lege graf op zondag.

Om te begrijpen waarom de kerk die stilte vult, waarom een stukje uit de eerste brief van Petrus (3,19) de aanleiding is geweest tot dat zinnnetje in de geloofsbelijdenis ('zo ging hij heen en predikte voor de geesten in de kerker'), kan ik u het beste meenemen naar een kloosterkerk die in het toenmalige Byzantium in het begin van de veertiende eeuw verfraaid werd met mozaïeken en fresco's en die in het huidige Istanbul een van de belangrijkste musea is: het Kariye museum of Chora klooster.

Als je binnenkomt zie je meteen rechts een indrukwekkend fresco in een absis: Christus die in en grote beweging een man en een vrouw wegtrekt uit hun graven. Boven Christus staat *he anastasis*, de verrijzenis. Als je dichterbij komt, zie je dat aan de ene kant de opwekking van het dochtertje van Jairus is afgebeeld en aan de andere kant die opwekking van de jongen uit Naim en dat in de koepel net voor de absis het laatste oordeel is afgebeeld. Dat fresco van de verrijzenis is dus een onderdeel van afbeeldingen die met dood en (eeuwig) leven te maken hebben. Dit gedeelte blijkt een grafkapel te zijn.

Die afbeelding van de verrijzenis van Christus is anders dan wij in het westen gewend zijn: in onze traditie hebben schilders verbeeld wat in de Heilige Schrift niet te lezen staat: hoe Christus is opgestaan. We zien Christus kalm uit het graf stappen terwijl de soldaten slapen of we zien hem opstijgen terwijl soldaten terugdeinzen of een vergeefse poging doen hem vast te houden. Maar in het oosten zijn dat soort afbeeldingen niet te vinden. Wel die van de nederdaling ter helle – die zijn ook in het westen te vinden, maar die zijn niet zo prominent als in het oosten. Maar die nederdaling is wel een opstijgen geworden. Die verandering van 'neder' naar 'op' is niet zomaar.

Die afbeelding in het Chora-klooster staat aan het eind van een ontwikkeling. Op de oudste afbeeldingen komt Christus naar Adam toe en pakt hem bij de pols. Eva staat biddend toe te kijken. De duivel houdt Adam's voet vast. In latere afbeeldingen gaat Christus de andere kant op, weg van de hel, en trekt hij Adam met zich mee. Eva staat nog steeds biddend toe te kijken. Op weer latere afbeeldingen heeft Christus niet alleen Adam maar ook Eva bij de pols en staat hij tussen hen in. En dan komt die afbeelding in het Chora klooster, waar Christus niet staat, maar in beweging is en Adam en Eva in zijn licht meetrekt.

De nederdaling ter helle van Christus is dus niet iets blijvends, maar onderdeel van sterven en verrijzen, is de brug tussen sterven en verrijzen. Maar belangrijker is dat die nederdaling niet alleen iets is dat Christus meemaakt of overkomt, maar dat ook dat 'voor ons en omwille van ons heil' gebeurt. Christus kan als het ware niet alleen verrijzen: hij trekt Adam en Eva mee, en in Adam en Eva hun nageslacht. Of anders geformuleerd, de dood is overwonnen, niet alleen Christus' dood, maar de dood van iedereen. 'Dood waar is uw overwinning? Dood waar is uw engel?' (1 Kor 15,55; Paulus citeert hier Hosea 13,14). Niet voor niets zijn op die afbeelding de poorten van de hel uit hun hengsels gerukt en ligt de duivel stevig geboeid tussen sloten en scharnieren.

De theoloog Thomas van Aquino heeft die afbeeldingen uit het oosten van de nederdaling waarschijnlijk niet gekend, maar in zijn preken over de geloofsbelijdenis besteedt hij ook aandacht aan de nederdaling en dan klinkt daar iets door van die visie uit het oosten, maar ook een accent dat in het westen altijd bij de nederdaling geplaatst wordt. Hij houdt zijn toehoorders namelijk voor dat de nederdaling allereerst een bron van hoop is. Er is niets ergers dan de hel en zelfs daar laat God zijn vrienden niet in de steek.

Vervolgens waarschuwt hij tegen zelfgenoegzaamheid: die bevrijding geldt niet iedereen of gebeurt niet automatisch: we moeten wel vrienden van God zijn. De nederdaling ontslaat ons niet van de verantwoordelijkheid een leven te leiden dat God welgevallig is. Dat laatste is het accent dat in het westen altijd toegevoegd wordt. In termen van de afbeelding: Adam en Eva moeten zich wel mee willen laten trekken. Maar voorop staat ook voor hem de hoop die gebaseerd is op de overtuiging dat de dood overwonnen is en wij christenen dankzij Christus mensen van de verrijzenis zijn.

Dat zinnetje over de nederdaling ter helle van Christus staat dus met goede redenen tussen sterven en verrijzen in onze geloofsbelijdenis. Er zijn geen betere redenen te vinden.

Herwi Rikhof

Herwi Rikhof (1948) is voormalig hoogleraar in de systematische theologie aan de universiteiten van Tilburg en Utrecht. Van 1995 tot 2009 was hij directeur van het Thomas Instituut te Utrecht.

HERHAALDE OPROEP

In de *Kerk-Krant* van 5 mei deed ik een oproep aan alle bezoekers van de Augustijnenkerk om zich aan te melden om actief mee te werken aan het vormen van een echte gemeenschap. Het aantal aanmeldingen viel een beetje tegen. Misschien is het u ontschoten of heeft u geen tijd gehad. Opnieuw roep ik u op om mee te werken aan de opbouw van onze gemeenschap!

Hoe kunnen wij als kerkbezoekers meer een gemeenschap vormen? Welk talent kun jij inzetten ten bate van de gemeenschap? Spreekt dit je aan of valt je al iets te binnen? Vul dan meteen de strook in hieronder en stop deze in de brievenbus van het klooster of geef deze aan me af in de kerk! Alvast bedankt!

Joost Koopmans osa

Ja, ik wil graag meedoen om de Augustijnenkerk meer tot gemeenschap te vormen

Naam:.....

Straat:.....

Woonplaats:.....

Telefoonnummer:.....

E-mailadres:.....

CONVENTSVIERING

Sinds enkele weken zijn de augustijnen tijdens de zondagse vieringen als augustijnen zichtbaar. Naast de voorganger nemen vier of vijf paters in habijt op het priesterkoor aan de viering deel om zichtbaar te maken dat de Augustijnenkerk ook kloosterkerk is. De hier afgedrukte foto's van de viering van 5 mei geven een impressie van deze verandering.

De augustijnen willen samen met ons een open geloofsgemeenschap zijn.
De eucharistieviering is het kernpunt van ons geloof.
De zondagse eucharistie is het hoogtepunt van de week.
Dat wordt uitgedrukt door met een aantal medebroeders voor te gaan.
Tegelijk worden wij allen uitgenodigd om in verbondenheid met hen en met elkaar de maaltijd mee te vieren.

Wies Kleene

"HIER KOM IK TOT RUST OP ZONDAGMORGEN"

Vraaggesprek met koster en lector Anton Schutjes

Al gedurende vijftien jaar is Anton Schutjes (geboren in 1948) een van de vaste vrijwilligers in de Augustijnenkerk. Hij heeft er een dubbelfunctie: om de week is hij op zondag werkzaam als koster en hij treedt regelmatig op als lector. Op 13 mei had de redactie een gesprek met hem op Mariënhage.

Uit wat voor een gezin kom je?

Ik kom uit een slagersfamilie uit Son. In 1900 is mijn grootvader daar een slagerij begonnen en mijn ouders hebben die zaak voortgezet. In 1970, ik volgde toen de opleiding voor keurmeester vee en vlees, werd mijn vader ziek. Samen met mijn toen nog toekomstige vrouw Fransien, heb ik toen na veel wikken en wegen besloten om de zaak over te nemen. We zijn flink gegroeid en hadden op een gegeven moment zelfs tien mensen in dienst. Na het omleggen van de A50 zijn we overgegaan naar een nieuw winkelcentrum en dat was een mooi moment voor mijn zoon, de vierde generatie slager Schutjes, om de zaak over te nemen. Om hem een beetje te helpen, werkte ik nog halve dagen mee.

En nu heb je je helemaal teruggetrokken?

Integendeel, ik werk nu inmiddels tachtig uur in de week. Het is bijna niet mogelijk om personeel te krijgen zoals je dat in een klein bedrijf nodig hebt. Mensen hebben altijd wensen en eisen waar een klein bedrijf niet aan kan voldoen.

Waarom kom je vanuit Son helemaal naar de Augustijnenkerk?

Een beetje bij toeval. We kerkten altijd in Son maar op een bepaald moment brachten we een tante, die slecht ter been was, naar de Augustijnenkerk waar zij erg aan verknocht was. De vieringen en de sfeer spraken ons erg aan en zo zijn we deze kerk langzaam als onze eigen kerk gaan beschouwen.

En toen besloot je om je diensten als lector en koster aan te bieden?

Nee, het wat andersom. De augustijnen letten blijkbaar goed op wie er in de kerk komen. Na paar weken sprak pater Dolf van der Linden mij aan: "U bent hier een vaste klant aan het worden. Zou u ons willen helpen door zondags een lezing te doen want we komen lectoren tekort?" Leek me niets. Ik achtte mezelf daar niet geschikt voor, maar op aandringen van pater Dolf heb ik het toch geprobeerd. Ik was ontzettend zenuwachtig die eerste keer, maar daarna ging het van zelf.

Wat vind je van de vieringen zoals ze nu plaatsvinden?

Ik vind het mooi zoals het nu gaat. Er zijn wat accentverschuivingen aangebracht die me wel aanstaan. Het van achteruit de kerk in processie naar voren trekken vind ik bijvoorbeeld heel mooi. Je merkt dat pater Joost heel secuur is wat de vorm betreft en dat komt goed tot uiting zondags. Enkele mensen hadden hier moeite mee en bleven weg. De meesten zijn echter weer tevreden teruggekomen. En sommigen hebben ook ruiterlijk erkend dat zij zich vergist hebben.

Je was bij het afscheid van Joost in Nijmegen en je hebt daar voor de Kerk-Krant een stukje over geschreven. Wat is het belangrijkste verschil tussen de Augustijnenkerk en de Boskapel?

Vooraf dat in de Boskapel relatief veel jongeren zijn. Dat is hier natuurlijk onze moeilijkheid. Je merkte daar ook de grote betrokkenheid van de mensen. Op die dag was dat natuurlijk extra goed zichtbaar vanwege dat feest. Maar het blijft natuurlijk heel moeilijk om jonge mensen te trekken. Fransien en ik hebben twee kinderen en die zijn van jongs af aan alle zondagen mee gegaan naar de kerk. Nu komen ze eigenlijk zo goed als nooit meer. Maar ik hoop, dat als ze wat ouder worden, het weer oppakken. Onze vijf kleinkinderen zijn wel allemaal gedoopt. In de Augustijnenkerk.

Anton Schutjes in functie als koster

Wat vindt je omgeving ervan dat je je zoveel voor de kerk inzet?

Onverschilligheid en mensen begrijpen het vaak niet omdat ze zich van de Kerk hebben afgekeerd. Vooral de schandalen die de afgelopen jaren aan het licht zijn gekomen, hebben enorm veel schade aan de Kerk toegebracht. Begrijpelijk. Als we op zaterdagavond wel eens op een verjaardag zijn en op tijd opstappen omdat ik de volgende dag dienst heb in de kerk, krijg ik als commentaar: "Naar de kerk? Je kunt beter naar de kroeg gaan." Maar ik blijf komen, ondanks wat er gebeurd is. Hier kom ik tot rust op zondagmorgen. En dat betekent veel voor mij.

Wat vind je van de plannen van de augustijnen om samen met de gemeente Eindhoven naar toekomstmogelijkheden voor het kerkgebouw te kijken?

Tja, ik weet het niet. Ik ben bang dat mensen gaan wegblijven als de kerk zijn specifieke karakter verliest. Ik denk dat er kerkgangers zijn die er moeite mee zullen hebben om op zondag naar de kerk te komen als ze zich realiseren dat er in dezelfde ruimte de vorige avond een feest heeft plaatsgevonden. Maar goed, ik begrijp wel dat er naar de toekomst gekeken moet worden.

Anton, bedankt voor dit gesprek. Kun je ons je mailadres geven dan kunnen we je de tekst ter goedkeuring nog even voorleggen.

Hartelijk lachend: In dit opzicht ben ik niet helemaal met mijn tijd meegegaan. Met die dingen heb ik me nooit bemoeid, dat doet Fransien altijd voor me. Zelfs geld uit de muur halen, ik zou niet weten hoe het moet.

Jacinta Speijer en Frans Savelkous

BERICHTEN UIT DE AUGUSTIJNSE GEMEENSCHAP

door Dolf van der Linden O.S.A.

Kapittel te Rome

Op 28 augustus, de feestdag van Sint Augustinus, wordt in Rome het generale kapittel van de orde gehouden. Dit kapittel is de belangrijkste bijeenkomst binnen onze geledingen en vindt eens in de zes jaar plaats. Tijdens het kapittel wordt het algemeen bestuur en de algemene overste, de prior-generaal, gekozen. De ambtsperiode van de algemeen overste duurt zes jaar en volgens onze constituties kan hij één keer herkozen worden. De huidige prior-generaal, de Amerikaan pater Robert Prevost, heeft zijn functie twaalf jaar bekleed en moet dus nu aftreden. Iedereen vindt dit jammer want hij heeft op eminente wijze en met veel enthousiasme en voelbaar charisma onze wereldwijde orde geleid. Hij heeft enkele keren Nederland bezocht en in Eindhoven op het Augustijns Instituut heeft hij het eerste exemplaar van de Nederlandse vertaling van de *Belijdenissen* van Augustinus van pater Wim Sleddens in ontvangst genomen.

Robert Prevost OSA

De augustijnen zijn wereldwijd werkzaam. In Azië en Afrika is de orde sterk groeiende. Helaas deelt de orde in Europa mee in de crisis waarin de kerk in dit continent zich bevindt. Bij de recente pauskeuze wezen veel commentaren op nieuwe ontwikkelingen binnen de wereldkerk en verschuivingen van beleving en geloofsgroei buiten Europa. Daar heeft onze wereldwijde orde ook mee te maken.

Het generaal bestuur van onze orde bestaat uit vertegenwoordigers van alle continenten. Zij bevorderen mede de augustijnse geest. Vanwege de globalisering zoeken ook de augustijnen meer verbondenheid en samenwerking met elkaar. Deze ontwikkelingen brengen ons nader tot elkaar en er zullen zeker nieuwe initiatieven komen om samen te werken en om wereldwijd ons eigen gezicht te laten zien. Een generaal kapittel biedt daarom een uitstekend platform om hieraan mee te werken ten dienste van de Kerk.

Over onze internationale vertakkingen kunt u meer lezen op de site

<http://augustinians.net/>

Weliswaar is dit een Engelstalige website, maar ook de plaatjes en de overzichten geven een beeld van een orde die internationaal gezien nog springlevend is!

OP WEG NAAR EEN LEVENDE LITURGIE

deel 6 van de vervolgreeks over de betekenis van de liturgie

Gebaren en Rituelen

Een oma, die haar kleinkind eens meegenomen had naar de eucharistieviering, vroeg hem na afloop: 'En, hoe vond je het?' 'Niks aan', zei het kind, 'het was gewoon een uur lang op een stoel zitten!' Het kind heeft gelijk: als liturgie niet meer is dan een uur praten en op een stoel zitten, dan is het maar een saaie bedoening. Toen in de jaren zestig veel riten waren weggevallen, en de liturgie praterig en uitleggerig werd, merkte de literator Kees Fens niet voor niets op: 'Het Woord is hees geworden!' Staan, knielen, het kloppen op de borst, het maken van een kruisteken, al dit soort rituelen vielen weg, omdat het maniertjes waren geworden. De voorganger liet de priesterlijke gebaren weg, omdat ze tot routine waren geworden. We spreken van een 'ritencrisis'. De riten waren verplichte rubrieken geworden die steeds op dezelfde manier herhaald moesten worden. Omdat ze niet meer van binnenuit kwamen, gingen ze tegen staan en werden ze losgelaten. Dat was nodig om weer iets nieuws te laten groeien, of om oude rituelen opnieuw te leren waarderen.

Van verzakelijking naar nieuwe waardering voor het ritueel

Die ritencrisis deed zich ook voor in de maatschappij als een verzet tegen verburgerlijking. Trouwen deed je zo onopvallend mogelijk, je wilde niet voor aap staan. Een promotie vond plaats met zo weinig mogelijk protocol: je wilde geen uitslover zijn. Ook het afscheid nemen van een dierbare verschraalde tot een half uur in het crematorium met een praatje en een plaatje. Langzaam maar zeker groeide overal verzet tegen de verzakelijking en verschraling van belangrijke levensmomenten. Een huwelijksfeest dat zich beperkt tot een hapje en een drankje werd ervaren als koude kermis. Wie is er nooit eens met gemengde gevoelens teruggekomen van een steriele uitvaart? En over het ritueel bij een promotie vertelt een pedel: 'In de jaren zestig namen ze het allemaal niet zo nauw met het protocol. Ze waren bang te laten zien dat ze blij waren met hun promotie. Nu dragen de meesten weer een rokkostuum. Kandidaten uit de jaren zestig hebben nu spijt van hun rebels gedrag. Het gevoel van 'dit is een moment dat je moet koesteren, iets wat je maar een keer in je leven meemaakt, is weer helemaal terug.' Het is juist dit gevoel waardoor rituelen sinds de jaren negentig aan een opmars zijn begonnen. Het sterkst komen die tot uitdrukking bij een uitvaart: het zelf bekleden, sluiten en dragen van de kist bijvoorbeeld. En de dode zelf neerlaten in het graf en begraven met een schepje zand. Het loslaten van witte ballonnen bij het laatste afscheid als opstijgende wierook. Zulke rituelen geven aan het afscheid een onvervangbare emotionele waarde. Ook een trouwdag wordt weer omgeven met rituelen. De tijd dat een bruidspaar op de fiets naar het stadhuis reed is voorbij! Er is weer behoefte aan plechtigheid en drama. En als er in de kerk getrouwd wordt, willen bruidsparen dat hun verbond onder de zegen van God komt.

De rituelen op zondag

Onze zondagsliturgie is méér dan verbaal. We maken gebaren, voeren rituelen uit en gebruiken symbolen. Hoe ervaren wij die? Als gekunsteld, als iets dat door de kerk zo geregeld is, of als echt van binnenuit? We hebben daar allemaal een taak in, want het is de gemeenschap die viert. Het zou niet goed zijn om alle activiteit van de voorganger te verwachten, terwijl de gelovige zich als consument opstelt... Daarover de volgende keer meer.

Joost Koopmans

KEN UW KERK

Aflevering 2

In de tweede aflevering van de serie "KEN UW KERK" staan we stil bij het zijaltaar dat is toegewijd aan de heilige Nicolaas van Tolentijn, uiterst rechts vooraan in de kerk.

Nicolaas van Tolentijn

Nicolaas van Tolentijn (Tolentino in het Italiaans) werd rond 1245 in Sant'Angelo in Pontano, een klein dorp in de aan de oostkust gelegen provincie Macerata, geboren. Zijn ouders hadden voor zijn geboorte op het graf van de H. Nicolaas (onze Sinterklaas van 5 december) gebeden voor de vervulling van hun kinderwens. Zij beloofden de heilige, dat als hun gebed verhoord zou worden, dat zij hun kind aan God zouden wijden. Op zestienjarige leeftijd trad Nicolaas toe tot de orde der augustijnen. Hij leidde een zeer ascetisch leven. Zijn voedsel bestond uit brood en wat groenten en maar zelden gebruikte hij vis of vlees. 's Nachts sliep hij op een strozak en zijn hoofd rustte op een steen. Door zijn hoffelijke en nederige houding was hij overal waar hij kwam zeer geliefd. Als predikant ondervond hij een groot gehoor en als biechtvader was hij zeer populair. Hij onderhield arme gezinnen door brood voor hen bij elkaar te bedelen. Vele zieken genazen nadat ze van het door hem uitgedeelde brood gegeten hadden. Gedurende de laatste dertig jaar van zijn leven verbleef de latere heilige in Tolentino, niet ver van zijn geboorteplaats. Nicolaas overleed op 10 september 1305. Zijn gebeente rust sinds die tijd in de augustijnenkerk van Tolentino. In het jaar 1446 werd Nicolaas door paus Eugenius IV heilig verklaard.

Boven het altaar zien we het retabel (beeldhouwwerk) waarin de heilige in het midden staat afgebeeld en de naar hem genoemde broodjes uitdeelt. De engel die links boven zijn hoofd zweeft, heeft een band in haar/zijn handen met de tekst (vertaald): *Haast u, zieken naar het geneeskrachtige brood.* Nicolaas is voorgesteld als begunstiger van alle standen: links van hem zijn zieken, ouderen, een kreuple en een geketende afgebeeld. Rechts zien we een welgestelde familie. Rechts boven kijkt Maria toe. Het vaasje met de lelietak is het symbool voor de zuiverheid. Aan zijn voeten staat een mandje met broodjes.

De heiligverklaring van Nicolaas werd ondersteund door meer dan 300 wonderen die door zijn voorspraak zouden hebben plaatsgevonden. Sinds zijn dood heeft de cultus rond het Nicolaasbrood brede verspreiding gekregen. Het eten van het gezegende brood in combinatie met gebeden tot de heilige bewerkstelligt voorspraak in vele netelige aardse kwesties: uitbanning van besmettelijke ziektes bij mens en dier, vervulling van de kinderswens bij kinderloze echtparen, bijstand bij bevalling en het bedaren van storm en onweer op zee. In onze tijd wordt Nicolaas van Tolentijn aangeroepen om de eenheid onder de christenen te bevorderen en als voorspreker voor de zielen in het vagevuur.

Nicolaas van Tolentijn wordt sinds de Middeleeuwen in Nederland vereerd. In Eindhoven begon de devotie tot de heilige met de komst van de augustijnen naar Mariënhege in 1890. Vooral de augustijnen Pius Houben (1852-1910) en Johannes Wilderbeek (1863-1932) waren grote bevorderaars van de devotie tot Nicolaas. Jaarlijks vond er op 10 september de bedevaart te zijner nagedachtenis plaats. Ook op andere plaatsen in Nederland waar de augustijnen kloosters bezaten, vond een jaarlijkse bedevaart plaats. In Nijmegen bij de tegenwoordige Boskapel trok de bedevaart vanaf 1946 grote belangstelling. In de jaren 1950-1956 was het aantal bedevaartgangers zo massaal, dat het feest over twee dagen verdeeld moest worden om alle pelgrims in staat te stellen aan een plechtigheid deel te nemen en een broodje in ontvangst te nemen. In die jaren werden er op de twee dagen meer dan 10.000 broodjes uitgedeeld. Uit eigen ervaring weet de auteur van dit artikel zich te herinneren dat het eten van zo'n broodje grote risico's inhield voor het melkgebit. Na 1963 verflauwde de belangstelling voor de heilige Nicolaas van Tolentijn in rap tempo.

Als bronnen voor dit artikel is gebruik gemaakt van het boekje "De Augustijnen- of Paterskerk te Eindhoven. Een Rondgang" (Eindhoven 1987) en de webpagina's "Wikipedia", "RKK" en "Meertensinstituut".

Het uitdelen van de Nicolaasbroodjes in onze kerk in 1981.

BERICHTEN UIT DE WERELDKERK

Paus Franciscus aan de mensen van goede wil

In de vorige editie van de Kerk-Krant heeft u kunnen lezen over de keuze van Jorge Kardinaal Bergoglio tot opvolger van paus Benedictus XVI. Hij kiest de naam Franciscus met behoud van zijn bisschopswapen en -spreuk: '*miserando atque eligendo*'. Deze zinsnede is ontleend aan een preek van de Angelsaksische monnik Beda (achtste eeuw) over de tollenaar Marcus: "Jezus, zag een tollenaar en omdat Hij vol erbarmen naar hem keek en hem uitverkoos, zei Hij: "volg Mij".

Bij zijn officiële start roept paus Franciscus de katholieke Kerk op om haar wortels en ware missie niet uit het oog te verliezen. Veel nadruk legt hij op het geloof: 'Als we lopen zonder kruis, zijn we werelds en geen discipelen van de Heer. We kunnen lopen wat we willen, we kunnen bouwen wat we willen, maar als we Jezus Christus niet in het oog houden is er iets mis.' Over de uitoefening van het pausschap zegt hij: 'de paus moet dienaar zijn van alle mensen. In het bijzonder de armen, de zwakken en de kwetsbaren'. Het gaat om de ouderen, de armen en de mensen aan wie wij het laatst denken.

Het eenvoudige, opvallend onconventionele optreden van de nieuwe paus trekt veel media-aandacht. Over de inhoudelijke uitvoering van zijn ambt komt aanzienlijk minder berichtgeving. Zelf laat Franciscus er geen gras over groeien. Vanaf dag één stuurt hij persoonlijk zijn 'tweets' (bron: <http://www.News.Va>) de wereld in. In dagelijks kleine berichtjes via het internet richt hij zich tot *alle* mensen van goede wil. Met regelmaat laat hij van zich horen, zet aan tot nadenken, spoort aan, laakt, bemoedigt en verwondert.

Hieronder vindt u een bloemlezing uit zijn laatste tweets. Het geeft de exclusieve aandacht weer van de paus voor het belang van de kern van het geloof waar het om draait. Tweets die voor ons bedoeld zijn. Die ons aangaan.

- *Allemaal hebben we in ons hart eilandjes van ongeloof. Laten we de Heer zeggen: ik geloof. Kom mijn ongeloof te hulp.*
- *Wonderen gebeuren. Toch is er gebed nodig. Gebed dat moedig is, dat strijdt en volhardt. Geen louter vormelijk gebed.*

- *Wie wil leven volgens het Evangelie moet vechten tegen egocentrisme. Het Evangelie is vergeving en vrede; het is Liefde die komt van God.*
- *De heilige Geest verandert en vernieuwt ons. Hij brengt harmonie en eenheid en geeft ons moed en vreugde voor onze zending.*
- *De heilige Geest helpt ons om naar anderen te kijken met nieuwe ogen en hen steeds te zien als broers en zussen in Jezus, die moeten gerespecteerd en bemind worden.*
- *We kunnen geen deeltijd- christenen zijn. We moeten ernaar streven om ons geloof te beleven op elk moment van de dag.*
- *Ben ik trouw aan Christus in mijn dagdagelijkse leven? Slaag ik erin om mijn geloof te "tonen", op respectvolle wijze maar ook moedige wijze?'*
- *Is ons leven echt doordrenkt van Gods aanwezigheid? Wat is er zoal dat in mijn leven elke dag de plaats neemt die voorbehouden is voor God?*

Het zijn inspirerende berichtjes van de paus aan alle mensen van goede wil en hulpmiddel bij de eigen zending en de verantwoordelijkheid als Christen. Zie ook pagina 7.

BESTUURSZAKEN

*Op 6 mei vergaderde de Beheerscommissie.
Onderstaand kunt u lezen over wat daar zoal besproken werd.*

Financiën

- Een folder over de kerkbijdrage is in voorbereiding.

Onderhoud gebouw

- Er heeft een gesprek met de energieleverancier plaatsgevonden om na te gaan of er besparingsmogelijkheden zijn. Een nieuwe verwarmingsketel, onderhoud van ventilatoren en aanpassing van de verlichting worden nu overwogen.
- *Monumentenwacht* heeft een rapport uitgebracht. De conclusies zijn geruststellend.
- Er wordt een *second opinion* gevraagd over de onderhoudstoestand van het orgel.

Herinrichten ruimte achterin de kerk

- Bezien wordt de mogelijkheid voor een boekentafel.
- Er zal een informatiebord worden geplaatst.

Jongeren

- In september zullen mensen jonger dan 50 jaar benaderd worden om met hen na te denken over waarom ze af en toe naar de kerk komen en wat hen bindt.

Commissie Solidariteit

- De commissie wil zich naast fondsenwerving ook gaan bezighouden met inhoudelijke activiteiten. Het idee is om rond *Vluchtelingendag* (20 juni) iets te organiseren.

Gemeenschapsopbouw

- De commissie *Gemeenschapsopbouw* heeft twee activiteiten voorbereiden. Geplande data: 1 september en 1 december.

Openstellen kerk

- In de eerstkomende vergadering zal worden gediscussieerd over de mogelijkheden hiervan in samenhang met andere stedelijke activiteiten.

